

Sygn. akt III AUa 77/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2014 r. w Szczecinie

sprawy Z. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 listopada 2013 r. sygn. akt VI U 1048/13

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 77/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia

2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r., Nr 120, poz. 1252 ze zm.; dalej jako: ustawa o świadczeniach przedemerytalnych), odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że powodem odmowy jest to, że ubezpieczony nie udokumentował 40-letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Wskazał nadto, że do udowodnionych okresów nie przyjęto urlopu bezpłatnego od 24 maja 1990 r. do 31 lipca 1990 r.

Ubezpieczony w odwołaniu od powyższej decyzji stwierdził, że organ rentowy źle naliczył lata pracy. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

W kolejnym piśmie procesowym ubezpieczony wskazał, że pracował w Niemczech od 6 lutego 1990 r. do 23 maja 1990 r. i za ten okres opłacał składki w Niemczech, a organ rentowy naliczył mu bezpodstawnie jedynie 2 miesiące stażu.

Podczas rozprawy przed Sądem Okręgowym ubezpieczony wskazał, że organ rentowy nie zaliczył do stażu ubezpieczeniowego okresu, kiedy był na ćwiczeniach wojskowych.

Wyrokiem z 27 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia przedemerytalnego od 5 września 2013 r.

Sąd I instancji ustalił, że ubezpieczony urodził się (...) Dnia 18 marca 2013 r. wystąpił o świadczenie przedemerytalne. Był zarejestrowany w PUP

w G. od 4 września 2012 r. Prawo do zasiłku dla bezrobotnych nabył od 12 września 2012 r. i pobierał zasiłek przez 6 miesięcy. W czasie pobierania zasiłku nie odmówił bez przyczyny podjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W postępowaniu administracyjnym bezspornie wykazał 39 lat, 11 miesięcy i 29 dni okresów ubezpieczenia. Stosunek pracy ubezpieczonego trwający od 10 czerwca 1996 r. do 31 maja 2012 r. ustał z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Dnia 14 maja 1995 r. ubezpieczony odbył ćwiczenia wojskowe w rezerwie w jednostce wojskowej numer (...).

Sąd I instancji zważył, że odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że przepis art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych w sześciu punktach w sposób wyczerpujący wylicza kategorie osób, którym przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego. Stwierdził, że do ubezpieczonego znajduje zastosowanie przepis art. 2 ust. 1 pkt 5, zgodnie z którym prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 40 lat dla mężczyzn.

Sąd Okręgowy wskazał, że ubezpieczony udowodnił w postępowaniu administracyjnym bezspornie łącznie okres ubezpieczenia wynoszący 39 lat, 11 miesięcy i 29 dni. Stwierdził, że spór w niniejszej sprawie dotyczył zatem okoliczności posiadania przez ubezpieczonego do dnia rozwiązania stosunku pracy (do 31 maja 2012 r.), 40-letniego okresu ubezpieczenia. Z książeczki wojskowej ubezpieczonego wynika, że 14 maja 1995 r. odbył on ćwiczenia wojskowe w rezerwie, w jednostce wojskowej numer (...). Dokument ten nie wzbudził wątpliwości sądu okręgowego, został przedstawiony w oryginale, ponadto zawiera pieczęć potwierdzającą odbycie ćwiczeń.

Dalej Sąd I instancji wskazał, że w myśl art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., dalej jako: ustawa emerytalna). Zgodnie z ustawą emerytalną, okresy czynnej służby wojskowej (art. 6 ust. 1 pkt 4) są traktowane jak okresy składkowe. W czynnej służbie wojskowej pozostają osoby odbywające ćwiczenia wojskowe (art. 59 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej). Zarówno w brzmieniu obowiązującym obecnie, jak i na datę odbywania przez ubezpieczonego ćwiczeń wojskowych, ćwiczenia te zaliczane były do czynnej służby wojskowej. Sąd Okręgowy stwierdził, że okres ten uzupełnia 40-letni okres ubezpieczenia odwołującego się.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki do przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wskazał, że świadczenie zostało przyznane od następnego dnia po złożeniu dokumentów, zgodnie z art. 7 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, czyli od 5 września 2013 r.

Organ rentowy wniósł apelację od powyższego wyroku. Zarzucił: - naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 7 ust. 1-3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyznaniu przez Sąd Okręgowy spornego świadczenia od następnego dnia po złożeniu dokumentów, tj. od 5 września 2013 r., podczas gdy prawo do przedmiotowego świadczenia ustala organ rentowy na wniosek osoby zainteresowanej, tj. ubezpieczonego od następnego dnia po dniu złożenia wniosku z dokumentami,

o których mowa w ust. 3; - naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, w wyniku pominięcia dyspozycji i wymogu badania legalności spornej decyzji na dzień jej wydania, co skutkowało błędnym przyznaniem przez Sąd Okręgowy prawa do spornego świadczenia od następnego dnia po złożeniu dokumentów, tj. od 5 września 2013 r., podczas gdy organ rentowy w postępowaniu

z wniosku ubezpieczonego o ustalenie prawa do przedmiotowego świadczenia z 18 marca 2013 r. i w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie dysponował ksiąteczką wojskową dokumentującą odbycie przez ubezpieczonego 14 maja 1995 r. ćwiczeń wojskowych w rezerwie, co skutkowało błędną subsumcją rozpatrywanego stanu faktycznego i uwzględnieniem odwołania, które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że Sąd Okręgowy pominął, że regulacja art. 7 ust. 1-3 powoływanej ustawy stanowi, że wyłącznie organ rentowy w drodze decyzji ustala sporne prawo od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3. Nadto podniósł, że ksiąteczka wojskowa ubezpieczonego została przedłożona w postępowaniu przed Sądem

I instancji 4 września 2013 r., a więc po wydaniu zaskarżonej decyzji. Zdaniem organu rentowego, dowód ten Sąd Okręgowy powinien przekazać organowi rentowemu celem zajęcia stanowiska i ewentualnego wydania decyzji zmieniającej, w szczególności przy uwzględnieniu powołanych wcześniej przepisów ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a powyższe skutkowało błędną subsumcją rozpatrywanego stanu faktycznego i uwzględnieniem odwołania, które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy. W związku z powyższym, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a także o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest prawidłowe. Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, w żaden sposób nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego

w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu Okręgowego, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24 poz. 776, z 22 lutego 2010 r. I UK 233/09, Lex nr 585720). Sąd Apelacyjny podzielił również stan prawny wskazany jako podstawa rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy prawidłowo stwierdził, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1, uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy emerytalnej. Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy emerytalnej, okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby, są traktowane jak okresy składkowe. Okres składkowy z powołanego przepisu to czas, w którym osoba nie mogła uzyskać zwykłego okresu składkowego z tytułu pracowniczego zatrudnienia

lub innego ubezpieczenia, gdyż musiała odbywać czynną służbę wojskową w Wojsku Polskim albo zastępcze formy tej służby (por. wyrok SA w Szczecinie z 19 września 2012 r., III AUa 343/12, Lex nr 1223472). W czynnej służbie wojskowej pozostają osoby odbywające ćwiczenia wojskowe (art. 59 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r.

o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej) i zarówno

w brzemieniu obowiązującym obecnie, jak i na datę odbywania przez ubezpieczonego ćwiczeń wojskowych, ćwiczenia te zaliczane były do czynnej służby wojskowej.

Z książeczki wojskowej ubezpieczonego wynika zaś bezspornie, że 14 maja 1995 r. odbył ćwiczenia wojskowe w jednostce nr (...) (k. 24 książeczki wojskowej).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zarzuty podniesione przez organ rentowy okazały się nieuzasadnione.

W przypadku świadczenia przedemerytalnego, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy

o świadczeniach przedemerytalnych, prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3. W związku z tym, że ubezpieczony przedłożył Sądowi Okręgowemu książeczkę wojskową 4 września 2013 r., Sąd ten prawidłowo przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia przedemerytalnego od 5 września 2013 r., czyli od dnia następnego po dniu złożenia dokumentów uzasadniających prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Ponadto, skoro przedmiot postępowania sądowego wyznaczony jej przez przedmiot zaskarżonej decyzji, to nie jest możliwe rozstrzyganie przez sąd żądań, które nie były przedmiotem zaskarżonej decyzji (por. postanowienie SN z 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, Lex nr 1215286). W niniejszej sprawie nie sposób jednak przyjąć, aby Sąd Okręgowy rozstrzygnął w zakresie żądania, które nie było przedmiotem postępowania przed organem rentowym. Ubezpieczony wykazywał przed organem rentowym długość stażu ubezpieczeniowego. Dowiadywał się także w ZUS o możliwości zaliczenia do stażu okresów zawartych w książeczce wojskowej, jednak otrzymał informację, że nie jest możliwe ich zaliczenie (zeznania ubezpieczonego w spr. VI U 1048/13). Nie załączył książeczki do wniosku

o świadczenie przedemerytalne, jednak został zobowiązany przez Sąd I instancji do przedstawienia dokumentów potwierdzających staż ubezpieczeniowy i w odpowiedzi przedstawił książeczkę wojskową. Zgodnie z art. 232 zd. 1 k.p.c. – strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Na podstawie przedstawionego dowodu, sąd prawidłowo przyjął dzień 14 maja 1995 r. jako dzień uzupełniający staż ubezpieczeniowy do wymaganych 40 lat (art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych).

Co do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny wskazuje, że swobodna sędziowska ocena dowodów może być podważona jedynie wówczas, gdyby okazała się rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (por. wyrok Sądu Najwyższego

z 7 lutego 2002 r., II UKN 43/01, Lex nr 560561). Przyznanie sądowi w art. 233 § 1 k.p.c. prawa do swobodnej oceny dowodów oznacza, że do sądu należy wybór określonych środków dowodowych według mocy ich oddziaływania na przekonanie sędziowskie oraz prawo do ich oceny, która mimo że jest oceną swobodną, to jednak nie może pozostawać w sprzeczności z regułami logicznego rozumowania i wnioskowania oraz z zasadami doświadczenia życiowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 lutego 2002 r., I PKN 848/00, Lex nr 560529). Zauważyć przy tym należy, że wyrażona w art. 233 § 1 k.p.c. zasada swobodnej oceny dowodów, sądowi orzekającemu pozostawia wybór określonych środków dowodowych, sposób ich przeprowadzenia oraz ocenę. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyr. SA w Lublinie z 27 września 2012 r., III AUa 758/12, Lex nr 1223279). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 14 kwietnia 2010 r., I ACa 240/10, Lex nr 628186). W związku z powyższym, w ocenie Sądu Apelacyjnego, brak w niniejszym postępowaniu okoliczności wskazujących na

naruszenie omawianego przepisu. Ustalenia poczynione przez Sąd I instancji mają oparcie w zebranych materiale dowodowym.

W związku z przedstawionymi rozważaniami, nieuzasadniony okazał się również zarzut naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. albowiem odstępstwo od zasady badania legalności decyzji na dzień jej wydania jest dopuszczalne i uzasadnione w niektórych, wyjątkowych wypadkach, kiedy to np. ostatnia z przesłanek prawa do świadczenia zostanie spełniona w czasie postępowania odwoławczego przed sądem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15 października 2013r. IIIAUa 302/13 LEX nr 1441527).

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

SSO del. Beata Górka SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko